

Marek Ciara
(Warszawa)

MATERIAŁY CZESŁAWA KLARNERA
(1872-1957)
(72)

Czesław Klarner urodził się 7 lutego 1872 r. w Płońsku. Jego rodzicami byli Emilian i Konstancja z Osmólskich. W roku 1891 ukończył IV Gimnazjum w Warszawie. W latach 1891-1896 studiował w Instytucie Technologicznym w Petersburgu. Od 1897 r. pracował w firmie „Drzewiecki i Jeziorański”. W firmie tej kierował pracami instalacyjnymi w Królestwie Polskim i w Rosji.

W 1905 r. został współnikiem w Towarzystwie Akcyjnym Budowy Maszyn i Urządzeń Sanitarnych „Drzewiecki i Jeziorański”. W zarządzie tej firmy był w latach 1905-1951. W 1911 r. razem z Piotrem Drzewiecki i Janem Jeziorańskim założył Przedsiębiorstwo Urządzeń Ogniotrwałych dla płynów łatwopalnych systemu Martini i Hünecke. W latach 1915-1918 przebywał w Moskwie prowadząc prace firmy „Drzewiecki i Jeziorański”. Po przewrocie bolszewickim gdy firma utraciła cały majątek Czesław Klarner wrócił do Polski.

W latach 1918-1920 był kierownikiem sekcji przemysłu w Ministerstwie Przemysłu i Handlu. W latach 1920-1923 był dyrektorem Banku Handlowego w Warszawie. Od stycznia 1924 r. do maja 1925 r. był wiceministrem w Ministerstwie Skarbu w drugim rządzie Władysława Grabskiego. Od maja do listopada 1925 r. był ministrem przemysłu i handlu. Ze stanowiska ustąpił 14 listopada 1925 r. wraz z dymisją całego gabinetu Władysława Grabskiego. Po dymisji od grudnia 1925 r. był zastępcą prezesa Rady Zarządzającej w Starachowickich Zakładach Górniczych S. A. W drugim gabinecie Kazimierza Bartla był od czerwca do września 1926 r. ministrem skarbu. Po dymisji ponownie został wiceprezesem w Starachowickich Zakładach Górniczych.

Był w zarządzie w wielu przedsiębiorstwach, m. in. od 1927 r. w zakładach Lilpop, Rau i Loewenstein był wiceprezesem zarządu, od 1928 r. prezesem Rady Nadzorczej w Polskich Kopalniach Skarbowych Spółka Dzierżawna S. A. „Skarboferm”, od 1936 r. prezesem Rady Nadzorczej w Hucie Pokój S. A., od 1937 r. prezesem Rady Nadzorczej w Zakładach Południowych sp. z o. o. w Stalowej Woli. W latach 1938-1939 był senatorem V kadencji.

W czasie okupacji w latach 1940-1944 był wiceprezesem Rady Głównej Opiekuńczej. Od 1941 r. był dyrektorem Departamentu Skarbu Delegatury Rządu na Kraj.

W latach 1946-1951 pełnił funkcję prezesa Stołecznego Komitetu Odbudowy Warszawy. W latach 1946-1950 był prezesem Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie.

Czesław Klarner opublikował prace z dziedziny gospodarki i polityki społecznej, m. in. *W sprawie programu gospodarczego rządu* (Warszawa 1925), *Zagadnienie mieszkaniowe w niepodległej Polsce* (Warszawa 1928), *Przemysł i handel w pierwszym dziesięcioleciu niepodległości Polski* (Warszawa 1929), *Zadania i wytyczne państwowej polityki gospodarczej* (Warszawa 1932), *Zarys stosunków społeczno-gospodarczych w Polsce* (Warszawa 1949).

Został odznaczony Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski (1924), Złotym Krzyżem Zasługi (1946) i czechosłowackim Orderem Lwa Białego.

Czesław Klarner w 1907 r. ożenił się z Florentyną z Jaworowskich. Miał pięcioro dzieci: Jerzego, Janusza Aleksandra, Zbigniewa, Marię zamężną Malicką, i Jadwigę zamężną Szymanowską. Zmarł 23 czerwca 1957 r. w Warszawie. Pochowany został na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

Materiały Czesława Klarnera ostały zakupione w 1965 r. od Zbigniewa Klarnera - syna twórcy spuścizny (księga nabytków nr 610). Marek Ciara w 2021 r. uporządkował materiały archiwalne i opracował inwentarz. Objętość zespołu to 0,07 m. b. Materiały spuścizny uporządkowano zgodnie z *Wytycznymi opracowania spuścizn archiwalnych po uczonych*. Spuścizna zawiera materiały niedatowane.

W jednostce pierwszej znajduje się rękopis niewydanego opracowania Czesława Klarnera: *Stosunki społeczno-gospodarcze w odrodzonej Polsce 1918-1939*. W drugiej jednostce znajduje się bibliografia *Polskie czasopiśmiennictwo techniczne i pokrewne z okresu rozbiorów*.

W PAN Archiwum w Warszawie spuściznie nadano sygnaturę 72. W wyszukiwarce www.szukajwarchiwach.pl zespół ma numer 302/532/0. Inwentarz zawiera 2 jednostki.

Źródła i bibliografia

1. *Materiały Czesława Klarnera*, Polska Akademia Nauk Archiwum w Warszawie, sygnatura 73
2. Klarner Czesław, [w:] *Nowa encyklopedia powszechna PWN*, tom 3, Warszawa 1995, s. 365
3. Klarner Czesław, [pl/wikipedia/org/wiki](http://pl.wikipedia.org/wiki)
4. Klarner Czesław Romuald, [w:] *Posłowie i senatorowie Rzeczypospolitej Polskiej 1919-1939. Słownik biograficzny*, red. Mazur G., tom III, s. 112-114
5. Klarner Czesław Romuald, [w:] *Czy wiesz kto to jest ?* red. S. Łoza, Warszawa 1938, s. 339
6. Landau Z., Klarner Czesław Romuald, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, Wrocław-Warszawa-Kraków 1966-1967, tom XII, s. 539-542

INWENTARZ

1. *Stosunki społeczno-gospodarcze w odrodzonej Polsce 1918-1939*
Opracowanie
B. d., rkp., l., k. 336
2. *Polskie czasopiśmiennictwo techniczne i pokrewne z okresu rozbiorów*
Bibliografia
B. d., rkp., l., k.360